

แนวทางการลดต้นทุนโลจิสติกส์ในการผลิตสินค้าเพื่อเพิ่มรายได้ ของกลุ่มอาชีพชุมชน ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

วันที่รับบทความ	19/06/2567
วันที่แก้ไขบทความ	12/09/2567
วันที่ตอบรับบทความ	03/10/2567

พิสิษฐ์ ศรีอพิชัย^{1,*}

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลต้นทุนโลจิสติกส์ในการผลิตสินค้าของกลุ่มอาชีพชุมชนในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางลดต้นทุนโลจิสติกส์ของกลุ่มอาชีพชุมชนในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้นำกลุ่มอาชีพชุมชนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายที่ได้ขึ้นทะเบียน OTOP ในแต่ละตำบลในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 144 ราย เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับต้นทุนโลจิสติกส์ในการผลิตสินค้า และผู้ให้ข้อมูลหลักเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้นำกลุ่ม/สมาชิกกลุ่มอาชีพ ประธานกลุ่มอาชีพ OTOP อำเภอบางพลี ผู้นำชุมชน ผู้ชำนาญงานอาชีพชุมชน และนักวิชาการ จำนวน 28 ราย เพื่อศึกษาแนวทางลดต้นทุนโลจิสติกส์ของกลุ่มอาชีพชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อต้นทุนโลจิสติกส์ในการผลิตสินค้าของกลุ่มอาชีพชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านต้นทุนการบริหาร ($\bar{X} = 3.20$) ด้านต้นทุนในการเก็บรักษาสินค้า ($\bar{X} = 3.11$) ด้านต้นทุนที่เก็บสินค้า ($\bar{X} = 3.06$) และด้านต้นทุนการขนส่ง ($\bar{X} = 3.02$) และระดับความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมโลจิสติกส์ จำนวน 13 กิจกรรม ของกลุ่มอาชีพ OTOP อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) และแนวทางลดต้นทุนโลจิสติกส์ของกลุ่มอาชีพอย่างเป็นรูปธรรม ได้แก่ การลดต้นทุนขนส่งสินค้า การลดต้นทุนการจัดเก็บสินค้า การลดต้นทุนในการเก็บรักษาสินค้า และการลดต้นทุนในการบริหารสินค้า

คำสำคัญ : การลดต้นทุนโลจิสติกส์ กลุ่มอาชีพชุมชน จังหวัดสมุทรปราการ

^{1,*} คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

อีเมล : pisit.s@dru.ac.th

An Approach for Logistics Cost Reduction to Increase Income of the Community Occupation Groups in Banglee District, Samutprakarn Province

Received	19/06/2024
Revised	12/09/2024
Accepted	03/10/2024

Pisit Sriapichai^{1,*}

Abstract

The purposes of this research were 1) to study logistics cost of the community occupation groups in Banglee district, Samutprakarn province, and 2) to study an approach for logistics cost reduction of the community occupation groups in Banglee district, Samutprakarn province. The research was a mixed-methods research, consisting of quantitative and qualitative research. The quantitative sample were selected from the leaders or delegates (n=144) of the community occupation groups registered under OTOP for studying logistics cost. The qualitative sample were the 28 key informants recruited for studying an approach for logistics cost reduction of the community occupation groups. The tools used for data collection were questionnaires and in-depth interview forms. The descriptive statistics namely frequency, percentage, mean and standard deviation were employed to analyze the data. The research findings found that the overall participants' opinion about logistics cost reduction of the OTOP community occupation groups was at a moderate level, in aspects of the administration cost ($\bar{X} = 3.20$), the inventory carrying cost ($\bar{X} = 3.11$), the warehousing costs ($\bar{X} = 3.06$), and the transportation cost ($\bar{X} = 3.02$) were at a moderate level. In addition, the overall participants' opinion about the thirteen logistics activities of the OTOP community occupation groups was at a high level ($\bar{X} = 3.51$). The concrete guidelines of an approach for logistics cost reduction were transportation cost reduction, inventory carrying cost reduction, warehousing cost reduction, and administration cost reduction.

Keywords: Logistics cost reduction; Community occupation groups; Samutprakarn

^{1,*} Faculty of Management Science, Dhonburi Rajabhat University
e-mail: pisit.s@dru.ac.th

บทนำ

“โลจิสติกส์” เป็นระบบการจัดการ การจัดส่งสินค้า และเป็นกระบวนการวางแผน การดำเนินการ และควบคุมการเคลื่อนไหวไปและกลับ การจัดเก็บวัสดุ สินค้าสำเร็จรูป ตลอดจนสารสนเทศที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจากจุดผลิตไปจนถึงจุดที่มีการใช้งาน เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า ด้วยความถูกต้องและเหมาะสมตามจังหวะเวลา คุณภาพ ปริมาณ ต้นทุน และสถานที่ที่กำหนด เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพการแข่งขันทางธุรกิจ (ณัชพล จรุงพิพัฒน์กุล, 2560, น.2) ซึ่งโลจิสติกส์ได้ถูกนำมาปรับใช้ในการเพิ่มศักยภาพให้กับกลุ่มอาชีพในชุมชนในการลดต้นทุนด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นต้นทุนในการจัดหาวัตถุดิบ ต้นทุนในการจัดเก็บ ต้นทุนในการรวบรวมและกระจายสินค้า ไปขาย ตลอดจนกระบวนการขจัดความสูญเปล่า (สุพัตรา คำแหง และคณะ, 2558, น.20-21) ดังปรากฏผลการศึกษาการสร้างความสำเร็จให้กับกลุ่มอาชีพชุมชนของผู้ผลิตสินค้า OTOP ที่เสนอให้มีการนำโลจิสติกส์มาปรับใช้ในการลดความสูญเปล่าที่ส่งผลต่อต้นทุนของกลุ่มอาชีพในด้านการผลิตและด้านการจำหน่ายสินค้า กล่าวคือ ด้านการผลิตควรมีระบบและกระบวนการลดต้นทุนที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ ต้นทุนคลังสินค้า ต้นทุนการรักษาสินค้าคงคลัง และต้นทุนในการบริหาร และด้านการจำหน่ายสินค้า ได้แก่ ต้นทุนการขนส่งจากกระบวนการเคลื่อนย้าย (การจัดหา) (ธนสิทธิ นิตยะประภา, 2561, น.476)

อย่างไรก็ดี โลจิสติกส์อาจเป็นเรื่องที่ยากแก่การเข้าใจสำหรับกลุ่มอาชีพชุมชนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะกลุ่มอาชีพชุมชนที่จัดตั้งเป็นวิสาหกิจชุมชนหรือผู้ประกอบการสินค้า OTOP ที่ดำเนินกิจกรรมการผลิตในขนาดเล็กและยังคงใช้การผลิตแบบดั้งเดิม ซึ่งยังขาดความรู้ความเข้าใจในการนำโลจิสติกส์มาใช้ในการลดต้นทุนทั้งในการผลิตและการขนส่งทำให้เกิดการสูญเสียโอกาสและรายได้ที่สร้างความมั่นคงให้กับอาชีพ อย่างเช่น การผลิตสินค้าเกินพอดีมีสินค้าเหลือเป็นจำนวนมากส่งผลให้เกิดการขาดทุน และบางครั้งผลิตสินค้าไม่เพียงพอต่อความต้องการของลูกค้าทำให้สูญเสียรายได้ หรือการจัดหาที่มีค่าขนส่งหลายรอบ (กุลบัณฑิต แสงดี และคณะ, 2558)

จากข้อมูลข้างต้น โลจิสติกส์ถือเป็นหนึ่งในปัจจัยสู่ความสำเร็จให้กับกลุ่มอาชีพชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มอาชีพชุมชนที่เป็นผู้ประกอบการสินค้า OTOP ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการศึกษาผู้ประกอบการสินค้า OTOP ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ยังคงมีกลุ่มอาชีพที่จดทะเบียน OTOP ใน 5 ตำบล จำนวนทั้งหมด 230 ราย ที่พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหาและมีข้อจำกัด ด้านการผลิต ที่ผลิตสินค้าในแต่ละครั้งไม่สม่ำเสมอ และไม่เพียงพอต่อคำสั่งซื้อ ขาดแคลนทักษะการผลิต และมีต้นทุนวัตถุดิบในการผลิตที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงจำเป็นต้องให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในวิธีการลดต้นทุนการผลิตของกลุ่มอาชีพ OTOP (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรปราการ, 2562)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาแนวทางการลดต้นทุนโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มอาชีพชุมชน โดยกำหนดโจทย์ปัญหาการวิจัยภายใต้แผนบูรณาการ การเพิ่มศักยภาพของกลุ่มอาชีพชุมชนตามแนวคิด

“ปรับปัจจุบัน” เพื่อสร้างรายได้อย่างมั่นคงของกลุ่มอาชีพชุมชน โดยกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลต้นทุนโลจิสติกส์ในการผลิตสินค้าของกลุ่มอาชีพชุมชนในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการลดต้นทุนโลจิสติกส์ของกลุ่มอาชีพชุมชนในอำเภอบางพลีจังหวัดสมุทรปราการ

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดการลดต้นทุนโลจิสติกส์ เป็นแนวคิดที่ว่าด้วยการประเมินความสำเร็จทางการดำเนินผลิตสินค้าหรือบริการที่ส่งผลให้ต้นทุนทางกิจกรรมต่าง ๆ ในการผลิตสินค้าเข้าสู่ตลาดมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเหนือกว่าคู่แข่ง หรือเป็นการกำหนดหรือหามาตรการที่ทำให้การดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยคำนึงถึงกิจกรรมต้องมีค่าใช้จ่ายน้อยที่สุดและมีความสอดคล้องกันระหว่างปริมาณสินค้าการจัดเก็บ การเคลื่อนย้าย กับค่าใช้จ่าย ซึ่งประเภทของต้นทุนโลจิสติกส์ ประกอบด้วย ต้นทุนการขนส่งที่เกิดจากกิจกรรมการขนส่ง และบริการที่ผันแปรไปตามระยะทาง น้ำหนัก ต้นทุนคลังสินค้าที่เกิดจากกิจกรรมในการจัดเก็บสินค้า ต้นทุนการเก็บรักษาสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการเก็บและรักษาสินค้า และต้นทุนการบริหารเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดหาวัตถุดิบในการผลิตและค่าใช้จ่ายอื่นๆ (Lambert & Ellram, 1998) รวมทั้ง 13 กิจกรรม โลจิสติกส์ ประกอบด้วย การติดต่อสื่อสารด้านโลจิสติกส์ การบริการลูกค้า กระบวนการสั่งซื้อ การคาดการณ์ความต้องการ การจัดซื้อ การบริหารสินค้าคงคลัง การบริหารการขนส่ง การบริหารคลังสินค้าและการจัดเก็บ โลจิสติกส์ย้อนกลับ การจัดเตรียมอะไหล่และชิ้นส่วน การเลือกที่ตั้งโรงงาน Material Handling และการบรรจุภัณฑ์ และหีบห่อ ล้วนสนับสนุนการทำงานในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพที่ช่วยในการลดต้นทุนการผลิต และการขนส่ง ส่งผลให้องค์กรมีความสามารถในการแข่งขันหากได้นำมาใช้อย่างเหมาะสม (กมลชนก สุทธิวาหนฤพุดิ และคณะ, 2546)

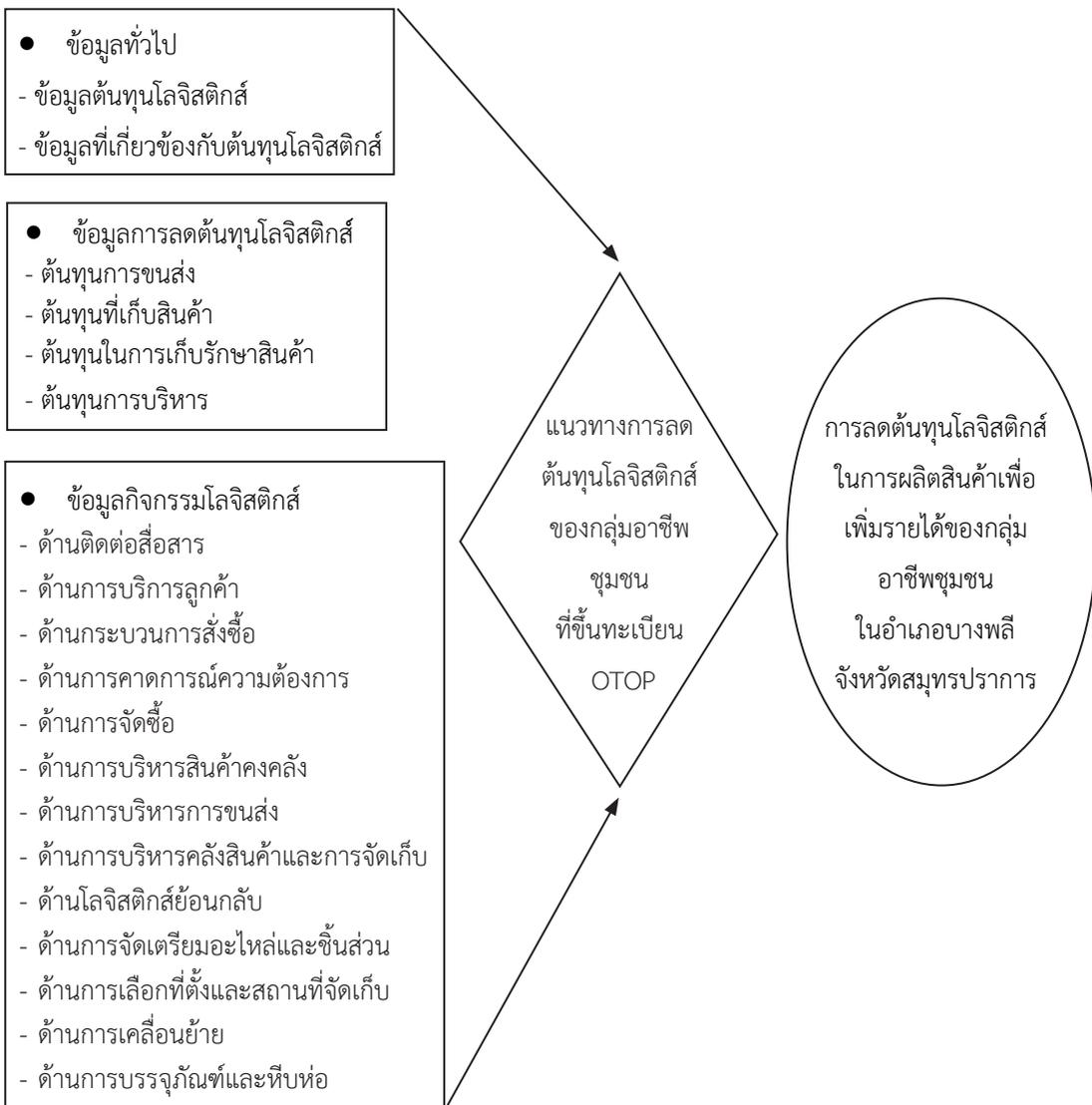
2. แนวคิดการจัดการโลจิสติกส์ เป็นแนวคิดที่วางหลักการที่ให้ความสำคัญต่อการบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรธุรกิจและเพิ่มขีดความสามารถแข่งขัน ประกอบด้วย การใช้กลไก เทคโนโลยีเพื่อขับเคลื่อนกระบวนการหรือกิจกรรมย่อยที่เกิดขึ้นในระดับองค์กร ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างโลจิสติกส์กับหลักการตลาดสามารถเชื่อมโยงกัน โดยในแต่ละกิจกรรมสนับสนุนให้องค์กรสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางธุรกิจเหนือองค์กรอื่น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562, น.17) และการจัดการความสูญเสียจากกิจกรรมภายในองค์กร

เพราะในกระบวนการผลิตมักจะพบว่ามีความสูญเสียต่าง ๆ แฝงอยู่ไม่มากก็น้อย ซึ่งเป็นเหตุให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการต่ำกว่าที่ควรจะเป็น อาทิเช่น ความสูญเสียเนื่องจากการผลิตมากเกินไป ความสูญเสียเนื่องจากการเก็บวัสดุ คงคลัง ความสูญเสียเนื่องจากการขนส่ง ความสูญเสียเนื่องจากการเคลื่อนไหว ความสูญเสียเนื่องจากระบวนการผลิต ความสูญเสียเนื่องจากการรอคอย และความสูญเสียเนื่องจากการผลิตของเสีย (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.), 2552)

3. แนวคิดความมั่นคงในการประกอบอาชีพ เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพ ตามระดับทักษะและความรู้ความสามารถและพัฒนาสูงสุดเป็นมาตรฐานอาชีพแล้วจะทำให้ยกระดับรายได้หรือผลตอบแทนที่ได้รับอยู่เดิมเพิ่มขึ้น การรวมกลุ่มอาชีพ เพื่อยกระดับรายได้และสร้างความมั่นคงในอาชีพ เพื่อให้อาชีพมีความมั่นคงมีรายได้อย่างยั่งยืน (อิชวดี ยติสาร, 2551)

4. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชน OTOP เป็นหลักการที่วางแนวทางการยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น โดยการผลิตหรือจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้กลายเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ มีจุดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของตนเองที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น สามารถจำหน่ายในตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ เป็นการพึ่งตนเองและคิดอย่างสร้างสรรค์ของชุมชน (กรมการพัฒนาชุมชน, 2558, น.3)

5. กรอบแนวความคิดในการวิจัย จากแนวคิดทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น กำหนดเป็นกรอบแนวความคิดการวิจัย ตามภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ และวิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้เกิดแนวทางการลดต้นทุนโลจิสติกส์อย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. การศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ผู้นำกลุ่มอาชีพชุมชนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายที่ได้ขึ้นทะเบียน OTOP ในแต่ละตำบล ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 5 ตำบล ประกอบด้วย ตำบลบางพลี จำนวน 88 ราย ตำบลบางแก้ว จำนวน 48 ราย ตำบลบางปลา

จำนวน 46 ราย ตำบลบางโหลง จำนวน 40 ราย และตำบลราชาเทวะ จำนวน 8 ราย จำนวนทั้งหมด 230 ราย (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรปราการ, 2562)

กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยนี้ เลือกเป็นขนาดตัวอย่างตามตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาจำนวน 144 ราย จำนวนประชากร 230 ราย และกำหนดเป็นสัดส่วนร้อยละ 63 ของกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษารายตำบล ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 สัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างรายตำบล ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ตำบลในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ	จำนวนกลุ่มอาชีพ/เจ้าของที่ขึ้นทะเบียน OTOP	จำนวนกลุ่มอาชีพ/เจ้าของที่ขึ้นทะเบียน OTOP ที่ศึกษา
ตำบลบางพลี	88 ราย	55 ราย
ตำบลบางแก้ว	48 ราย	30 ราย
ตำบลราชาเทวะ	8 ราย	5 ราย
ตำบลบางปลา	46 ราย	29 ราย
ตำบลบางโหลง	40 ราย	25 ราย
รวม	230 ราย	144 ราย

2. การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวนทั้งหมด 28 ราย ประกอบด้วย ผู้นำกลุ่ม /สมาชิกกลุ่มอาชีพชุมชน OTOP จำนวน 8 ราย ประธานกลุ่มอาชีพ OTOP อำเภอบางพลี จำนวน 1 ราย และผู้นำชุมชน จำนวน 2 ราย และ ผู้ชำนาญงานอาชีพชุมชน จำนวน 2 ราย และ นักวิชาการ จำนวน 3 ราย รวมเป็นจำนวน 16 ราย และ คือ ผู้นำกลุ่มอาชีพ OTOP ในอำเภอบางพลี จำนวน 6 ราย ผู้นำชุมชน จำนวน 1 ราย และผู้ชำนาญงานอาชีพชุมชน จำนวน 2 ราย และนักวิชาการ จำนวน 3 ราย รวมเป็นจำนวน 12 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

1. การศึกษาเนื้อหาในการออกแบบสอบถามจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนและกิจกรรมต้นทุนทางโลจิสติกส์

2. จัดทำโครงสร้างของแบบสอบถามให้มีเนื้อหาครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ แบบสอบถามมี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป จำนวน 13 ข้อ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนโลจิสติกส์ จำนวน 8 ข้อ รวมเป็นจำนวนทั้งหมด 21 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อการลดต้นทุนโลจิสติกส์ของกลุ่มอาชีพ OTOP ได้แก่ (1) ด้านต้นทุนการขนส่ง จำนวน 8 ข้อ (2) ด้านต้นทุนที่เก็บสินค้า จำนวน 7 ข้อ (3) ด้านต้นทุนในการเก็บรักษาสินค้า จำนวน 8 ข้อ และ (4) ด้านต้นทุนการบริหาร จำนวน 8 ข้อ รวมเป็นจำนวน 31 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมโลจิสติกส์ของกลุ่มอาชีพ OTOP รวมเป็นจำนวนทั้งหมด 57 ข้อ

3. นำแบบสอบถามอย่างละ 1 ฉบับ ซึ่งผ่านการตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จากกรรมการผู้เชี่ยวชาญและผู้เชี่ยวชาญและตรวจสอบคุณภาพจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้งหนึ่งซึ่งได้รับการตรวจสอบค่าความเที่ยงตรง (IOC) ได้แก่

แบบสอบถามตอนที่ 2 มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยรวมได้ เท่ากับ 0.773 ได้แก่ ด้านต้นทุนการขนส่ง เท่ากับ 0.809 ด้านต้นทุนที่เก็บสินค้า เท่ากับ 0.734 ด้านต้นทุนในการเก็บรักษาสินค้า เท่ากับ 0.823 และ ด้านต้นทุนการบริหาร เท่ากับ 0.72 และแบบสอบถามตอนที่ 3 มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยรวมได้ เท่ากับ 0.821 ได้แก่ ด้านติดต่อสื่อสาร เท่ากับ 0.770 ด้านการบริการลูกค้า เท่ากับ 0.901 ด้านกระบวนการสั่งซื้อ เท่ากับ 0.714 ด้านการคาดการณ์ความต้องการ เท่ากับ 0.811 ด้านการจัดซื้อ เท่ากับ 0.823 ด้านการบริหารสินค้าคงคลัง เท่ากับ 0.770 ด้านการบริหารการขนส่ง เท่ากับ 0.934 ด้านการบริหารคลังสินค้าและการจัดเก็บ เท่ากับ 0.680 ด้านโลจิสติกส์ย้อนกลับ เท่ากับ 0.870 ด้านการจัดเตรียมอะไหล่และชิ้นส่วน เท่ากับ 0.856 ด้านการเลือกที่ตั้งและสถานที่จัดเก็บ เท่ากับ 0.845 ด้านการเคลื่อนย้าย เท่ากับ 0.776 และด้านการบรรจุภัณฑ์และหีบห่อ เท่ากับ 0.923

จากนั้นการนำไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 30 ราย จากผู้ประกอบการอาชีพค้าขายตลาดนัดบางพลี และปรับปรุงมีค่าความเชื่อมั่น (สัมประสิทธิ์แอลฟา) โดยผลการวิเคราะห์เครื่องมือพบว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.807

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก สำหรับสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 16 ราย และแบบบันทึกประเด็นการสนทนากลุ่ม สำหรับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 ราย โดยกำหนดแนวคำถามเพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญต่อแนวทางการลดต้นทุนโลจิสติกส์ ตามแนวคำถามที่สำคัญ คือ “ท่านคิดว่าประเด็นที่สำคัญที่นำไปสู่การลดต้นทุนโลจิสติกส์อย่างเป็นรูปธรรมของกลุ่มอาชีพชุมชน OTOP”

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม โดยนำไปแจกให้กับกลุ่มตัวอย่าง กรอกข้อมูลจำนวน 144 ฉบับ แล้วรับคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามคืนมา 144 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

2. การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ จากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และสนทนากลุ่มโดยวิธีการเข้าพบโดยตรงหรือนัดหมายล่วงหน้า

ด้วยตนเองเพื่อให้เกิดความเข้าใจและซักถามเหตุผลสำคัญได้เต็มที่ ทำให้เจาะลึกหาคำตอบในขอบเขตเนื้อหาตามแนวคำถามที่นำไปสู่แนวทางการลดต้นทุนโลจิสติกส์ตามที่กำหนดไว้ ด้วยการจดบันทึกข้อมูลสำคัญ การสังเกต บันทึกภาพ/บันทึกเสียง (ได้รับการอนุญาตจากผู้ส่งเสริมและสนับสนุน) และจัดเก็บเป็นไฟล์ข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติสำหรับการวิจัยคือ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล/ผู้นำกลุ่มอาชีพ/สมาชิกลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) ใช้วิธีการหาค่าความถี่ (Frequency) แล้วสรุปออกมาเป็นค่าร้อยละ (Percentage) และวิเคราะห์ระดับคะแนนความคิดเห็นต่อต้นทุนโลจิสติกส์และกิจกรรมโลจิสติกส์ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดระดับคะแนนความคิดเห็น คือระดับคะแนน 5 หมายถึง มากที่สุด ระดับคะแนน 4 หมายถึงมาก ระดับคะแนน 3 ปานกลาง ระดับคะแนน 2 น้อย ระดับคะแนน 1 น้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยกำหนดเป็นกลุ่มประเด็นความคิดเห็นในแต่ละกลุ่มนำมาเรียบเรียงร้อยความในประเด็นสำคัญในแต่ละความเห็นแต่ละราย ซึ่งประกอบด้วยประเด็นความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลหลักจากการสัมภาษณ์เชิงลึก และผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากการสนทนากลุ่ม แล้วทำการสังเคราะห์และแยกข้อมูลในแต่ละกลุ่มออกเป็นประเด็นสำคัญต่อการลดต้นทุนโลจิสติกส์ของกลุ่มอาชีพชุมชน OTOP ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

การสรุปและอภิปรายผล

1. สรุปผลข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ข้อมูลต้นทุนโลจิสติกส์ในการผลิตสินค้ากลุ่มอาชีพชุมชนในอำเภอบางพลีจังหวัดสมุทรปราการ ดังนี้

สรุปผลการศึกษา ได้แก่

1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มอาชีพ OTOP พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากที่สุด (ร้อยละ 66.00) มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา (ร้อยละ 34.02) และเป็นประเภทกลุ่มอาชีพที่ผลิตสินค้าอาหาร (ร้อยละ 35.40) การประกอบอาชีพผลิตสินค้าหรือบริการ 3-5 ปี (ร้อยละ 41.70) มีระดับมาตรฐานสินค้าหรือบริการ 2 ดาว (ร้อยละ 38.88) จำนวนสมาชิกของกลุ่ม 6-10 คน (ร้อยละ 53.50) จำนวนเงินลงทุนของกลุ่ม 50,001-100,000 บาท (ร้อยละ 44.40) แหล่งเงินลงทุนของกลุ่มมาจากการร่วมทุนของสมาชิก/กรรมการ (ร้อยละ 38.90) ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นในรอบปี 2562 มากกว่า 150,000 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 53.50) ประเภทคนทำงานของกลุ่มในรอบปี 2562 ได้รับค่าจ้างเป็นรายวัน (ร้อยละ 56.20) จำนวนคนทำงาน/รับค่าจ้างเงินเดือนและรายวันของกลุ่มในรอบปี 2562 จำนวน 11-15 คน (ร้อยละ

43.10) ประเภทงานของคนทำงานของกลุ่มผลิต จำนวน 83 ราย (ร้อยละ 57.64) กลุ่มอาชีพ OTOP ยังไม่มีการจัดอบรมสมาชิกหรือคนทำงานเพื่อรับความรู้เกี่ยวกับโลจิสติกส์ (ร้อยละ 91.70) และข้อมูลเกี่ยวข้องกับต้นทุนโลจิสติกส์ของกลุ่มอาชีพ OTOP พบว่า ลูกค้ำหลักของกลุ่มเป็นคนในต่างจังหวัดมากที่สุด (ร้อยละ 43.10) และการซื้อวัตถุดิบและวัสดุในการผลิตของกลุ่มนอกพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง (ร้อยละ 48.60) รูปแบบการจัดส่งสินค้า/รับวัตถุดิบจากผู้ขาย/ลูกค้ำด้วยขนส่งด้วยบริการ Delivery เช่น ไปรษณีย์ไทย Grap Express, Kerry Express, Lalamove เป็นต้น (ร้อยละ 40.30) การลงทุนของกลุ่มในอุปกรณ์เครื่องมือด้านโลจิสติกส์ในรอบปี 2562 อาทิ พาเลท Lack ชั้นวางของ สายพานลำเลียง) คิดเป็นร้อยละ 5-10 ของยอดขาย (ร้อยละ 45.13) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการโลจิสติกส์ของกลุ่มในรอบปี 2562 (อาทิ โปรแกรมคำนวณต้นทุน คอมพิวเตอร์ บาร์โค้ด) คิดเป็นร้อยละ 5-10 ของยอดขาย (ร้อยละ 32.64) ทั้งนี้ส่วนใหญ่ไม่เคยมีการดำเนินการวิเคราะห์/คิดต้นทุนโลจิสติกส์ของกลุ่ม (ร้อยละ 71.53) และมีความต้องการที่จะให้ช่วยเหลือด้านโลจิสติกส์ (ร้อยละ 84.72) และความต้องการที่จะปรับปรุงหรือลดต้นทุนส่วนไหนของกลุ่มด้านต้นทุนการขนส่ง (ร้อยละ 61.11)

1.2 ข้อมูลระดับความคิดเห็นที่มีต่อการลดต้นทุนโลจิสติกส์ และกิจกรรมโลจิสติกส์ของกลุ่มอาชีพ OTOP ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่

1.2.1 ข้อมูลระดับความคิดเห็นที่มีต่อการลดต้นทุนโลจิสติกส์ของกลุ่มอาชีพ OTOP ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$, S.D.=1.03) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการลดต้นทุนโลจิสติกส์ด้านต้นทุนการบริหาร ($\bar{X} = 3.20$, S.D.=1.03) สูงกว่าด้านอื่น ๆ โดยต้องการให้มีหน่วยงานช่วยในการวิเคราะห์ตลาดและการขายเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มมากที่สุด ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.97) รองลงมา คือ ด้านต้นทุนในการเก็บรักษาสินค้า ($\bar{X} = 3.11$, S.D. = 0.97) มีความต้องการให้มีหน่วยงานให้คำปรึกษาเกี่ยวกับคุณภาพสินค้าวัสดุและวัตถุดิบ เช่น กำลังผลิต ระยะเวลาความเน่าเสียหรือความเสื่อมมากที่สุด ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.83) ด้านต้นทุนที่เก็บสินค้า ($\bar{X} = 3.06$, S.D. = 1.12) มีความต้องการมีโปรแกรมช่วยจำในการบันทึกคำนวณและรายงานผลสินค้าวัสดุและวัตถุดิบทั้งรับเข้าและออกที่คนทำงาน/สมาชิกกลุ่มสามารถใช้ได้อย่างง่าย ๆ มากที่สุด ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 1.00) และด้านต้นทุนการขนส่ง ($\bar{X} = 3.02$, S.D. = 1.00) มีความต้องการให้จัดการฝึกอบรมหรือให้ความรู้เกี่ยวกับขนส่งให้กับคนทำงานหรือสมาชิกของกลุ่มมากที่สุด ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.70)

1.2.2 ข้อมูลระดับความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมโลจิสติกส์ของกลุ่มอาชีพ OTOP โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.90) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการบริหารคลังสินค้าและการจัดเก็บ ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.76) มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านกระบวนการสั่งซื้อ ($\bar{X} = 3.76$, S.D.= 0.77) ด้านการจัดเตรียมอะไหล่และชิ้นส่วน ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 1.05) ด้านการบริหารการขนส่ง ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 0.84) ด้าน

การเคลื่อนย้าย ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.82) และด้านการบริหารสินค้าคงคลัง ($\bar{X} = 3.53$, SD = 1.03) ในระดับมาก ขณะที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการเลือกที่ตั้งและสถานที่จัดเก็บ ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.89) ด้านการคาดการณ์ความต้องการ ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.81) ด้านการจัดซื้อ ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 0.93) ด้านติดต่อสื่อสาร ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 0.92) ด้านการบริการลูกค้า ($\bar{X} = 3.29$, S.D. = 1.04) ด้านการบรรจุภัณฑ์และหีบห่อ ($\bar{X} = 3.23$, S.D. = 0.88) ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่ามีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านโลจิสติกส์ย้อนกลับ ($\bar{X} = 3.20$, S.D. = 0.97) น้อยที่สุด

2. สรุปผลข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 แนวทางการลดต้นทุนโลจิสติกส์ของกลุ่มอาชีพชุมชนในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ดังนี้

ด้านการลดต้นทุนการผลิต ได้แก่

1. ต้นทุนการผลิตสินค้าของกลุ่มอาชีพ พบว่า มีความซ้ำซ้อนในการทำงานของสมาชิกกลุ่มอันเกิดจากต่างคนต่างทำและใช้วัตถุดิบที่ซ้ำซ้อน และการขาดตลาดของวัตถุดิบที่เป็นส่วนประกอบต่อการผลิตสินค้าทำให้ไม่สามารถขายสินค้าได้ตามคำสั่งซื้อที่ได้รับมาล่วงหน้า รวมทั้งใช้แรงงานจากสมาชิกในกลุ่มมากกว่าการใช้เครื่องจักร ซึ่งยากแก่การควบคุมปริมาณการผลิต และเวลาได้แน่นอน และสถานที่จัดเก็บวัตถุดิบไม่เพียงพอเสียค่าขนส่งหลายรอบ และสั่งซื้อวัตถุดิบที่มีปริมาณไม่มากพอที่จะต่อรองขอส่วนลดและลดค่าขนส่ง รวมทั้งขาดความเข้าใจในการผลิตทำให้เกิดของเหลือหรือขาดในการผลิตสินค้า และขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับต้นทุนที่แท้จริงและระบบการตรวจเช็คทำให้ไม่รู้ถึงจำนวนวัตถุดิบที่ใช้และจำนวนสินค้าเกิดของเหลือหรือของเสีย

2. แนวทางการลดต้นทุนการผลิต พบว่า ควรสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการลดต้นทุนแก่สมาชิกเพื่อการมีส่วนร่วมและร่วมมือในการลดต้นทุนในกิจกรรมผลิตสินค้า และกำหนดบทบาทและหน้าที่ในการทำกิจกรรมผลิตสินค้า รวมทั้งจัดทำระบบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพ และมีพื้นที่เพียงพอและมีความปลอดภัยต่อการทำกิจกรรมการผลิตสินค้าไม่ว่าจะเป็นที่จัดเก็บสินค้า การกำหนดจำนวนหรือปริมาณซื้อวัตถุดิบที่เพียงพอในการผลิตสินค้าแต่ละชนิด ช่วยลดความซ้ำซ้อนในการซื้อวัตถุดิบ และลดจำนวนพื้นที่ในการจัดเก็บรักษาวัตถุดิบ รวมทั้งทำให้กำหนดราคาขายและสัดส่วนกำไรได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น และสามารถแข่งขันได้อีกทั้งการช่วยเหลือและสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรอื่น ๆ โดยเฉพาะงบประมาณและองค์ความรู้ต่าง ๆ ให้แก่กลุ่มอาชีพอย่างต่อเนื่อง

ด้านการลดต้นทุนโลจิสติกส์ ได้แก่

1. ต้นทุนขนส่งสินค้า พบว่า ควรใช้วัตถุดิบและเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ที่อยู่ในชุมชนหรือบริเวณใกล้เคียงกับชุมชนเป็นหลักในการผลิตสินค้าชุมชนเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการรับ - ส่งวัตถุดิบและอุปกรณ์ และประสานกลุ่มอาชีพชุมชนที่มีการผลิตสินค้าชุมชนใกล้เคียงกันหรือเหมือนกันร่วมกันซื้อวัตถุดิบเพื่อมีปริมาณที่มากพอต่อการต่อรองขอส่วนลดราคากับผู้ขายและลดค่าขนส่งในการซื้อ

แต่ละครั้ง รวมทั้งใช้บริการขนส่งทางเลือกใหม่เพื่อลดการสูญเสียเวลาในการรับ - ส่งสินค้าด้วยตัวเอง เช่น บริการขนส่ง Delivery ของไปรษณีย์โลจิสติกส์, Kerry Express, LineMan, Lala Move, Grab Express, Ninja Van เป็นต้น และมีโปรแกรมที่ง่ายต่อการคำนวณต้นทุนเกี่ยวกับการขนส่ง อาทิ โปรแกรมคำนวณความถี่ น้ำหนัก ระยะทาง และวิธีที่ใช้ในการขนส่งที่เหมาะสม เป็นต้น

2. ต้นทุนการจัดเก็บสินค้า พบว่า ควรเลือกสถานที่ที่เหมาะสมกับกิจกรรมผลิตสินค้า โดยคำนึงถึงพื้นที่ใช้สอยในการร่วมทำกิจกรรมสมาชิก และความสะดวกในการเคลื่อนย้ายวัสดุอุปกรณ์ และสินค้าภายในสถานที่ รวมทั้งจัดทำผังและป้ายแสดงจุดจัดเก็บสินค้าและวัตถุดิบอย่างชัดเจนเพื่อลดปัญหาการสั่งซื้อหรือผลิตที่ซ้ำซ้อนทำ จัดทำข้อมูลการเก็บสินค้าและวัตถุดิบของกลุ่มอาชีพโดยมีรายงานเกี่ยวกับรับเข้า - นำออก และรายงานปริมาณสินค้าที่คงอยู่ในแต่ละรอบที่สามารถตรวจสอบย้อนกลับทำให้รู้ถึงจำนวนของสินค้าและวัตถุดิบ และมีโปรแกรมที่ง่ายต่อการคำนวณระบบการควบคุมสินค้าและจัดเก็บ อาทิ โปรแกรมคำนวณค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บสินค้าและวัตถุดิบ การเพิ่มและตัดยอดสินค้าจัดเก็บ เป็นต้น

3. ต้นทุนในการเก็บรักษาสินค้า พบว่า ควรมีจุดหรือป้ายแสดงชื่อรายการและคุณสมบัติของวัตถุดิบที่นำเข้ามาใช้ในการผลิตเพื่อให้รู้ถึงอายุในการใช้งานและระยะเวลาในการจัดเก็บของวัตถุดิบ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการคำนวณปริมาณการใช้และค่าความเสื่อมสภาพของวัตถุดิบ มีโปรแกรมที่ง่ายต่อการคำนวณระบบการจัดเก็บรักษาสินค้า อาทิ โปรแกรมคำนวณค่าเสื่อม ค่าสูญเสียโอกาส และต้นทุนการจัดเก็บต่อหน่วยพื้นที่ เป็นต้น

4. ต้นทุนในการบริหารสินค้า พบว่า ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศงานแบบศูนย์รวมโดยผู้นำกลุ่มหรือประธานที่เชื่อมโยงถึงสมาชิก ผู้ขายและลูกค้าเพื่อการติดต่อสื่อสารระหว่างกันได้อย่างทั่วถึงและรวดเร็วเพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายของตัวบุคคลหรือสมาชิกที่อาจมีค่าใช้จ่ายในการติดต่อ อาทิ การสร้างกลุ่มติดต่อสื่อสาร Facebook, Line Group, Page หรือติดต่อสื่อสารผ่าน VDO Call ที่มีอยู่หลากหลาย รวมทั้ง จัดทำข้อมูลค่าใช้จ่ายสำหรับสนับสนุนการบริการลูกค้าและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการลูกค้า เช่น ค่าใช้จ่ายที่ทำให้คำสั่งซื้อของลูกค้าสมบูรณ์ ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสั่งซื้อ ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับกระบวนการจัดซื้อ และค่าใช้จ่ายเพื่อประมาณการหรือคาดการณ์ยอดขาย เป็นต้น และมีโปรแกรมที่ง่ายต่อการคำนวณค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบริหารจัดการเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจของกลุ่มอาชีพชุมชน อาทิ โปรแกรมคำนวณระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกับความคุ้มค่าทางธุรกิจโปรแกรมคำนวณต้นทุนบริหารการจัดเก็บสินค้า เป็นต้น

อภิปรายผล

1. ข้อมูลต้นทุนในการผลิตสินค้ากลุ่มอาชีพชุมชนในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปรายผล ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 66.00) ประกอบอาชีพผลิตสินค้าหรือบริการ 3-5 ปี (ร้อยละ 41.70) และมีระดับมาตรฐานสินค้าหรือบริการ 2 ดาว (ร้อยละ 38.88) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสริตา ศิริสมบุญชัย และพัฒน์ พิสิษฐเกษม (2557) ผลศึกษาวิธีการทางด้านโลจิสติกส์ที่มีผลต่อการลดต้นทุน ที่พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีประสบการณ์ทำงาน 2-5 ปี และสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชน OTOP ของกรมการพัฒนาชุมชน(2558)ได้กล่าวถึงความมุ่งหวังเบื้องต้นในการพัฒนา กลุ่มอาชีพให้ก้าวสู่ระดับมาตรฐานสินค้า 2 ดาว ถือเป็นสัญญาณที่ดีในการพัฒนาต่อไปตามกำลังความสามารถของกลุ่มอาชีพ OTOP นอกจากนี้ กลุ่มอาชีพ OTOP ส่วนใหญ่ยังไม่มีการจัดอบรมสมาชิกหรือคนทำงานเพื่อรับความรู้เกี่ยวกับโลจิสติกส์ (ร้อยละ 91.70) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเทพกร ณ สงขลา และคณะ (2560) ผลการศึกษา ผู้ประกอบการธุรกิจ OTOP ประเภท “กลุ่มผู้ผลิตชุมชน” ซึ่งดำเนินการมาแล้วไม่ต่ำกว่า 4 ปี ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับการลดต้นทุนโลจิสติกส์ แต่เน้นการจำหน่ายสินค้าเป็นหลัก และสอดคล้องงานวิจัยของนิวัฒน์ วิจิตรกุลสวัสดิ์ (2561) ผลการศึกษา การบริหารต้นทุนโลจิสติกส์ที่นำไปสู่การลดต้นทุนนั้นผู้ประกอบการจำเป็นต้องศึกษาและอบรมการบริหารจัดการโลจิสติกส์ กิจกรรมหลักโลจิสติกส์ การวางแผนการบริหารจัดการต้นทุนโลจิสติกส์ โดยเฉพาะการวิเคราะห์และคำนวณต้นทุนเพื่อกำหนดราคาจัดจำหน่าย ซึ่งถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ประสบความสำเร็จได้

ข้อมูลต้นทุนโลจิสติกส์ ลูกค้านำหลักของกลุ่มเป็นคนในต่างจังหวัดมากที่สุด (ร้อยละ 43.10) ส่วนใหญ่ผู้ประกอบการซื้อวัตถุดิบและวัสดุในการผลิตของกลุ่มนอกพื้นที่จังหวัดใกล้เคียง (ร้อยละ 48.60) และรูปแบบการจัดส่งสินค้า/รับวัตถุดิบจากผู้ขาย/ลูกค้าส่วนใหญ่ขนส่งด้วยบริการ Delivery เช่นไปรษณีย์ไทย Grap Express, Kerry Express, Lalamove (ร้อยละ 40.30) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการโลจิสติกส์ ได้กล่าวถึงกระบวนการจำหน่ายสินค้าให้กับลูกค้าโดยเฉพาะการส่งสินค้าให้กับลูกค้านอกเขตพื้นที่ หรือมีระยะทาง ควรคำนึงถึงต้นทุนทางการขนส่งซึ่งเป็นกิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่ม จึงต้องควบคุมและลดระยะทางในการขนส่งลงให้เหลือเท่าที่จำเป็นเท่านั้น หากวิธีการขนส่งไม่เหมาะสมยอมทำให้มีค่าใช้จ่ายตามมา สอดคล้องกับงานวิจัยของรจนา สายอุตตะ (2562) ศึกษาการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการห่วงโซ่อุปทานสินค้า OTOP พบว่า กระบวนการจัดหาวัตถุดิบ ควรวิธีการสั่งซื้อคราวละมาก ๆ เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายในการขนส่ง และหากมีการจำหน่ายสินค้าควรเลือกใช้วิธีที่ลดต้นทุนทางขนส่ง ได้แก่ ใช้วิธีส่งสินค้าทางไปรษณีย์ และให้ลูกค้ารับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการขนส่ง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสุธาทิพย์ เลิศวิวัฒน์ชัยพร และคณะ (2561) เกี่ยวกับ

การจัดซื้อหรือส่งสินค้าควรมีการเลือกประเภทของการขนส่งที่คล่องและสะดวกมากที่สุด เช่น การขนส่งด้วยบริการ Delivery เป็นต้น นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า ผู้ประกอบการมีความต้องการดำเนินการวิเคราะห์ และคิดต้นทุนโลจิสติกส์ของกลุ่ม (ร้อยละ 71.53) และให้ช่วยเหลือด้านโลจิสติกส์ (ร้อยละ 84.72) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธนสิทธิ์ นิตยะประภา (2561) ศึกษาการบริหารต้นทุนโลจิสติกส์พบว่า ควรมีการหาเครื่องมือและกลยุทธ์ต่าง ๆ เข้ามาช่วยในการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจและการบริหารต้นทุนโลจิสติกส์ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1) ต้นทุนการขนส่ง 2) ต้นทุนคลังสินค้า 3) ต้นทุนในการรักษาสินค้าคงคลัง และ 4) ต้นทุนในการบริหาร

1.2 ข้อมูลระดับความคิดเห็นที่มีต่อการลดต้นทุนโลจิสติกส์ และกิจกรรมโลจิสติกส์ของกลุ่มอาชีพ OTOP ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1.2.1 ข้อมูลระดับความคิดเห็นที่มีต่อการลดต้นทุนโลจิสติกส์ ทั้ง 4 ด้าน ที่พบว่าด้านต้นทุนการบริหาร ($\bar{X} = 3.20$, S.D. = 1.03) มีระดับความคิดเห็นสูงกว่าด้านอื่น ๆ ผู้ประกอบการต้องการให้มีหน่วยงานช่วยในการวิเคราะห์ตลาดและการขายเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มมากที่สุด ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.97) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธันย์มัย เจียรกุล (2557) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการปรับตัวของ OTOP พบว่า ปัญหาของ OTOP โดยรวมของทุกกลุ่มผลิตภัณฑ์เกี่ยวข้องกับ การสร้างเครือข่ายธุรกิจ โดยเฉพาะด้านการบริหารจัดการ และด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ด้านต้นทุนในการเก็บรักษาสินค้า ($\bar{X} = 3.11$, S.D. = 0.97) ผู้ประกอบการมีความต้องการให้มีหน่วยงานให้คำปรึกษาเกี่ยวกับคุณภาพสินค้าวัสดุและวัตถุดิบ เช่น กำลังผลิต ระยะเวลาความน่าเชื่อถือหรือความเสื่อมมากที่สุด ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.83) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธันย์มัย เจียรกุล (2557) ผลการศึกษาเพื่อลดต้นทุนในการเก็บรักษาสินค้า ผู้ประกอบการควรหาพันธมิตรทางด้านการผลิตและการจัดจำหน่ายโดยภาครัฐควรให้การสนับสนุนในเรื่องข้อมูลที่ทันสมัยเกี่ยวกับการอบรมให้ความรู้วิธีการ กระบวนการในการเก็บรักษาสินค้าที่ถูกต้องและประสานแหล่งเงินทุนต้นตอในกรณีต้องจัดสร้างหรือซื้อเครื่องจักรสำหรับคุณภาพสินค้าวัตถุดิบในการเก็บรักษา ด้านต้นทุนที่เก็บสินค้า ($\bar{X} = 3.06$, S.D. = 1.12) ผู้ประกอบการมีความต้องการมีโปรแกรมช่วยจำในการบันทึกคำนวณ และรายงานผลสินค้าวัสดุและวัตถุดิบทั้งรับเข้าและออกที่คนทำงาน/สมาชิกกลุ่มสามารถใช้ได้อย่างง่าย ๆ มากที่สุด ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 1.00) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิวิรัตน์ วิจิตรกุลสวัสดิ์ (2561) ผลการศึกษาเพื่อลดต้นทุนรวมให้ต่ำ ลงไปและสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ พบว่า จำเป็นต้องวางแผนการบริหารจัดการต้นทุนโลจิสติกส์และมีโปรแกรมสำหรับการวิเคราะห์และคำนวณต้นทุนเพื่อการวางแผนและควบคุมกิจกรรมโลจิสติกส์ ในการกำหนดราคาจัดจำหน่ายที่ถูกต้อง ซึ่งถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ประสบความสำเร็จได้ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของรจนา สายอุต๊ะ (2562) ผลการศึกษากระบวนการวางแผนการจัดหาวัตถุดิบและกระบวนการผลิตควรมีการวางแผนการจัดหาวัตถุดิบ โดยคำนึงถึงต้นทุนจัดหาวัตถุดิบ มีแหล่งจัดหาวัตถุดิบ ได้แก่

วัตถุดิบในท้องถิ่นและสั่งซื้อจากโรงงานผู้ผลิต ซึ่งจำเป็นต้องจัดทำทะเบียน คุมวัตถุดิบเพื่อให้รู้ถึงจำนวนที่คงเหลือหรือใช้ไป และ ด้านต้นทุนการขนส่ง ($\bar{X} = 3.02$, S.D. = 1.00) ผู้ประกอบการมีความต้องการให้จัดการฝึกอบรมหรือให้ความรู้เกี่ยวกับขนส่งให้กับคนทำงานหรือสมาชิกของกลุ่มมากที่สุด ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.70) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสริตา ศิริสมบุญชัย และพัฒน์ พิสิษฐเกษม (2557) ผลการศึกษาการลดต้นทุนการขนส่ง พบว่า แนวทางการลดต้นทุนการขนส่งสมาชิกควรได้รับการอบรมหรือจัดให้มีระบบการคำนวณต้นทุนทางการขนส่ง เพื่อลดข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา

1.2.2 ข้อมูลระดับความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมโลจิสติกส์ของกลุ่มอาชีพ OTOP โดยภาพรวม ที่พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.90) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมูหามัด เต๊ะยอ (2556) ผลการศึกษาต้นทุนระบบโลจิสติกส์ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการลดต้นทุนโลจิสติกส์ ได้แก่ กิจกรรมบริการลูกค้า กิจกรรมการพยากรณ์ความต้องการสินค้า การสื่อสาร กิจกรรม กระบวนการสั่งซื้อสินค้า กิจกรรมสนับสนุนด้านอะไหล่และบริการ กิจกรรมการจัดการโลจิสติกส์ย้อนกลับ กิจกรรมการจัดซื้อวัตถุดิบ กิจกรรมการจัดการสินค้าคงคลัง กิจกรรมการบรรจุภัณฑ์ กิจกรรมการจัดการสินค้าคงคลัง และกิจกรรมเลือกที่ตั้งโรงงานและคลังสินค้า และสอดคล้องกับแนวคิดการลดต้นทุนโลจิสติกส์ของสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.), (2552) ได้กล่าวถึงกิจกรรมของโลจิสติกส์ที่ผู้ประกอบการธุรกิจให้ความสำคัญต่อการสร้างความสามารถในการแข่งขันด้วยการลดความสูญเสียในกิจกรรมของธุรกิจ คือ ความสูญเสียจากการผลิตสินค้าปริมาณมากเกินไปความต้องการใช้งาน ความสูญเสียจากการซื้อวัสดุคราวละมาก ๆ ส่งผลให้วัสดุที่อยู่ในคลัง มีปริมาณมากเกินไป ความต้องการใช้งาน ความสูญเสียจากการขนส่ง คือ ต้นทุนในการขนส่ง ความสูญเสีย เกี่ยวกับการทำงานที่ไม่เหมาะสม เสียเวลาและแรงงานในการทำงานที่ไม่จำเป็น ความสูญเสียจากกระบวนการผลิตที่มีการทำงานซ้ำ ๆ กันในหลายขั้นตอน ความสูญเสียจากการรอคอยที่เครื่องจักรหรือพนักงานหยุดการทำงาน และความสูญเสียจากการผลิตของเสียเกิดต้นทุนค่าเสียโอกาส

2. แนวทางการลดต้นทุนโลจิสติกส์ของกลุ่มอาชีพชุมชนในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

ด้านการลดต้นทุนโลจิสติกส์ ได้แก่

1. ต้นทุนขนส่งสินค้า ที่พบว่า ควรใช้วัตถุดิบและเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ที่อยู่ในชุมชนหรือบริเวณใกล้เคียงกับชุมชนเป็นหลักในการผลิตสินค้าชุมชนเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการรับ-ส่งวัตถุดิบและอุปกรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรจนา สายอุตตะตะ (2562) ผลการศึกษาเกี่ยวกับการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการห่วงโซ่อุปทานของผ้าทอพื้นเมืองสินค้า OTOP พบว่า กลุ่มอาชีพ ควรมีการวางแผนการจัดการวัตถุดิบ โดยคำนึงถึงต้นทุนจัดหาวัตถุดิบที่มีแหล่งจัดหา วัตถุดิบในท้องถิ่นและสั่งซื้อจากสถานที่หรือโรงงานผู้ผลิตไม่ไกลมากนัก ทำให้ลดต้นทุนการขนส่งและควรใช้วิธีการสั่งซื้อคราวละที่ละมาก เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายในการขนส่ง และสอดคล้องกับการให้ความเห็นของสมจิตร ล้วนจำเริญ (2549)

ให้ความเห็นว่า การดำเนินการส่งมอบสินค้าถึงมือลูกค้าโดยการขนส่งและกระจายสินค้าส่วนใหญ่ ต้นทุนอยู่ที่ค่าขนส่ง การลดความถี่ในการจัดส่งสินค้าหรือเปลี่ยนวิธีการขนส่งย่อมช่วยลดต้นทุนได้ ในส่วนการประสานกลุ่มอาชีพชุมชนที่มีอยู่ในพื้นที่ร่วมกันซื้อวัตถุดิบเพื่อการต่อรองขอส่วนลดราคา กับผู้ขายและลดค่าขนส่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของกุลบัณฑิต แสงดี และคณะ (2558) ผลการศึกษา พบว่า ปัญหาความสูญเสียเปล่าที่ส่งผลกระทบต่อต้นทุนมากที่สุด คือ ความสูญเสียเปล่าด้านการขนส่ง ซึ่งเกิดจาก กระบวนการเคลื่อนย้าย (การจัดหา) และการขนส่งไปขาย ซึ่งแนวทางในการลดต้นทุนขนส่งจะต้อง มีการรวมกลุ่มในการสั่งซื้อวัตถุดิบเพื่อลดต้นทุนการจัดหาที่มีค่าขนส่งหลายรอบและจะสามารถเพิ่ม อำนาจในการต่อรองกับผู้ขายวัตถุดิบในการขอส่วนลดจากทางผู้ขายหรือการขนส่งสินค้ามาส่งให้ ถึงบ้านทำให้สามารถลดต้นทุนค่าขนส่งได้ในระดับหนึ่ง รวมทั้งใช้บริการขนส่งทางเลือกใหม่เพื่อลด การสูญเสียเวลาในการรับ-ส่งสินค้าด้วยตัวเอง และมีโปรแกรมที่ง่ายต่อการคำนวณต้นทุนเกี่ยวกับการขนส่ง สอดคล้องกับการให้ความเห็นของกมลชนก สุทธิวาหนฤพุมิ และคณะ (2546) ได้กล่าวว่า กลุ่มอาชีพ จำเป็นต้องคำนึงถึงรูปแบบลักษณะการเลือกวิธีการขนส่งประเภทต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับตัวสินค้า รวมถึงเส้นทางในการขนส่งอีกด้วย เช่น ทางอากาศ ทางน้ำ ทางรถไฟ ทางท่อ ทางรถ เป็นต้น เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับลูกค้า จึงมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการจัดส่งให้ถูกสถานที่ ถูกเวลาในสภาพที่สมบูรณ์ รวมถึงการควบคุมต้นทุนที่จะเกิดขึ้นให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

2. ต้นทุนการจัดเก็บสินค้า ที่พบว่า ควรเลือกสถานที่ที่เหมาะสมกับกิจกรรมผลิตสินค้า และความสามารถในการผลิตสินค้าของกลุ่ม จัดทำผังและป้ายแสดงจุดจัดเก็บสินค้าและวัตถุดิบอย่าง ชัดเจนเพื่อลดปัญหาการสั่งซื้อหรือผลิตที่ซ้ำซ้อน และจัดทำรายงานเกี่ยวกับรับเข้า-นำออก และรายงาน ปริมาณสินค้าที่คงอยู่ในแต่ละรอบที่สามารถตรวจสอบย้อนกลับ รวมทั้งการมีโปรแกรมที่ง่ายต่อ การคำนวณระบบการควบคุมสินค้าและจัดเก็บ ซึ่งประเด็นสำคัญดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรชาติพิทย์ เลิศวิวัฒน์ชัยพร และคณะ (2561) ผลการศึกษา พบว่าการมีสถานที่จัดเก็บที่เหมาะสมใน กรณียาไม่หมด และมีการบันทึกแสดงการคงอยู่ของสินค้า อย่างชัดเจนทำให้ป้องกันการผลิตซ้ำ และสอดคล้องกับงานวิจัยของธนาภรณ์ สมานทอง (2561) ผลการศึกษา แนวทางการปรับปรุง ประสิทธิภาพสินค้า OTOP พบว่ากลุ่มอาชีพมีการวางแผน การดำเนินการตามประสบการณ์การทำงาน และควรมีการจัดบันทึกข้อมูล ซึ่งปัญหาที่พบระหว่างการผลิต ส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องการขนส่งสินค้า ซึ่งส่วนใหญ่ไม่มีการบันทึกข้อมูลและจะเลือกวิธีการจัดส่งตามความต้องการของลูกค้าทำให้มีการส่ง สินค้ากลับ เนื่องจากการถ่ายรูปสินค้าบางชิ้นเมื่อเทียบกับสินค้าจริง ไม่ตรงตามที่ลูกค้าต้องการ

3. ต้นทุนในการเก็บรักษาสินค้า ที่พบว่า ควรมีจุดหรือป้ายแสดงชื่อรายการและคุณสมบัติ ของวัตถุดิบที่นำเข้ามาใช้ในการผลิตเพื่อให้รู้ถึงอายุในการใช้งาน และระยะเวลาในการจัดเก็บของวัตถุดิบ และมีจุดหรือป้ายแสดงชื่อรายการและคุณสมบัติของสินค้าเพื่อรอการส่งให้กับลูกค้า ทำให้รู้ถึงอายุ และระยะเวลาในการจัดเก็บของสินค้า และมีโปรแกรมที่ง่ายต่อการคำนวณระบบการจัดเก็บรักษาสินค้า

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการลดต้นทุนโลจิสติกส์ของ Lambert & Ellram, (1998) กล่าวถึงความสอดคล้องกันระหว่างปริมาณสินค้า การจัดเก็บ กับค่าใช้จ่าย คือ หากปริมาณกิจกรรมในเรื่องดังกล่าวลดลง ค่าใช้จ่ายย่อมลดลงไปด้วยเช่นกัน เพราะส่วนเกินหรือส่วนที่ขาดที่ไม่เป็นผลดีต่อต้นทุนโลจิสติกส์ ไม่ว่าจะเป็นสินค้าที่เก็บอยู่ในคลังมากกว่ายอดสั่งซื้อหรือปริมาณขายทำให้เกิดสินค้าเหลือสต็อกหรือขายไม่ได้มีความเสี่ยงในมูลค่าของสินค้าหรือสิ่งซื้อวัตถุดิบมากกว่ากำลังผลิตทำให้ต้นทุนจม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อรายได้ หรือไม่ก่อให้เกิดรายได้เกิดความสิ้นเปลืองในการจัดเก็บมีค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นโดยไม่จำเป็น เช่นเดียวกับ พิภพ เล้าประจง และมานพ ศรีตุลยโชติ (2534) มีความเห็นตรงกันว่า ต้นทุนในการเก็บรักษาสินค้าคงคลังจะผันแปรไปกับปริมาณของสินค้าคงคลังและทำให้เกิดค่าเสียโอกาส ต้นทุนในการดูแลสินค้า เสียค่าพื้นที่การจัดเก็บสินค้า ดังนั้น การออกแบบและจัดวาง การจัดการพื้นที่ภายในที่จัดเก็บและระดับของสินค้า รวมถึงการดูแลรักษาอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินกิจกรรมภายในสถานที่จัดเก็บรวมทั้งการมีระบบการควบคุม ดูแลการนำเข้าจ่ายออกที่แสดงจำนวนสินค้าเป็นส่วนหนึ่งในการลดต้นทุนโดยภาพรวม

4. ต้นทุนในการบริหารสินค้า ที่พบว่า ควรใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศงานแบบศูนย์รวม โดยผู้นำกลุ่มหรือประธานที่เชื่อมโยงถึงสมาชิก ผู้ขายและลูกค้าและจัดทำข้อมูลค่าใช้จ่ายสำหรับสนับสนุน การบริการลูกค้าและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการลูกค้า รวมทั้งมีโปรแกรมที่ง่ายต่อการคำนวณค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ซึ่งประเด็นสำคัญดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของเอกชัย คุปตาวาทิน (2561) ผลการศึกษาการบริหารสินค้าโดยการประยุกต์ผังสายธารคุณค่า พบว่า สามารถนำมาเป็นระบบการคำนวณเพื่อวิเคราะห์ความสูญเสียเปล่า สามารถลดเวลาและสามารถกำจัดความสูญเสียเปล่าออกทำให้เวลาจากเดิม เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ แนวทางการลดต้นทุนโลจิสติกส์ สามารถทำได้โดยการจัดตั้งศูนย์กลางกระจายผลผลิตและรวมกลุ่มสมาชิกเครือข่ายผู้ผลิตและวางแผนการผลิตภายใต้การสนับสนุนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญมัย เจียรกุล (2557) ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาของ OTOP โดยรวมของทุกกลุ่มผลิตภัณฑ์นั้นเกี่ยวข้องกับการสร้างเครือข่ายธุรกิจ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการตลาด ด้านการผลิต ด้านการเงินและแหล่งเงินทุน ด้านเทคโนโลยี และด้านการสนับสนุนจากภาครัฐ ดังนั้น แนวทางในการเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบการ OTOP ผู้ประกอบการต้องเกิดจากความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชนเน้นด้านการสร้างเครือข่ายเพื่อการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน และพัฒนาทักษะในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในระบบการทำงาน รวมถึงระบบสารสนเทศและด้านการสร้างเครือข่ายธุรกิจ ซึ่งผู้ประกอบการควรหาพันธมิตรธุรกิจทั้งในด้านการผลิตและการจัดจำหน่าย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาเชิงลึกกับพื้นที่อื่น ๆ อาจใช้ผลการศึกษาและแนวทางเดียวกันเพื่อเปรียบเทียบการลงทุนโลจิสติกส์ที่หลากหลาย
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับโปรแกรมการลงทุนโลจิสติกส์ที่เหมาะสมกับกลุ่มอาชีพอื่น ๆ เพื่อให้ผู้นำกลุ่มอาชีพได้เห็นข้อมูลการลงทุนอย่างเป็นรูปธรรม
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนขนส่งกับการผลิตสินค้าให้กับกลุ่มอาชีพชุมชนเพื่อสร้างความเข้าใจระบบโลจิสติกส์มากขึ้น
4. ควรมีการศึกษาวิจัย ติดตามผลจากการได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการลงทุนโลจิสติกส์ อย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีข้อมูลย้อนกลับเป็นการติดตามและพัฒนารวมถึงการดำเนินกิจกรรมให้เกิดประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

- กมลชนก สุทธิวาหนฤพุฒิ และคณะ. (2546). การจัดการโซ่อุปทานและโลจิสติกส์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ท็อป.
- กรมการพัฒนาชุมชน. (2558). คู่มือการดำเนินการผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP. สำนักงานส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- กุลบัณฑิต แสงดี และคณะ. (2558). แนวทางการลดต้นทุนโลจิสติกส์ในการผลิตหัวมันสำปะหลังสด กรณีศึกษาชุมชนบ้านหนองกก ตำบลทัพราช อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว. วารสารวิจัยและพัฒนาโลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. 10 (3), น.213.
- ณัชพล จรูญพิพัฒนกุล. (2560). ดีแม่โครงสร้างระบบโลจิสติกส์ไทย. Focused and Quick (FAQ) กรุงเทพมหานคร: ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- เทพกร ณ สงขลา และคณะ. (2560). รายงานวิจัยเรื่อง สภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของผู้ประกอบการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์กรณีศึกษาจังหวัดสงขลา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ธนลธิ นิติยะประภา. (2561). การบริหารต้นทุนโลจิสติกส์. การประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ครั้งที่ 3 (2), 476.
- ธนาภรณ์ สมานทอง. (2561). การจัดการโซ่อุปทานผ้าไหมทอมือ ในจังหวัดสุรินทร์เพื่อยกระดับให้เป็นสินค้า OTOP Premium. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต วิทยาลัยโลจิสติกส์และซัพพลายเชน.
- ฉันทมัย เจียรกุล. (2557). ปัญหาและแนวทางการปรับตัวของ OTOP เพื่อพร้อมรับการเปิด AEC. วารสารนักบริหาร. 34 (1), 177.
- ธิดาวดี ยติสาร. (2551). การพัฒนาอาชีพผลิตเรือจำลองตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาอาชีพศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิวัฒน์ วิจิตรกุลสวัสดิ์. (2561). การบริหารต้นทุนโลจิสติกส์กับผู้ประกอบการ SMEs ของไทย. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 8 (2), 197.
- พิภพ เล้าประจง และมานพ ศรีตุลย์โชติ. (2534). การบริหารของคลังและการวางแผนความต้องการวัสดุ. กรุงเทพมหานคร: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี(ไทย-ญี่ปุ่น).
- มูหามัด เต๊ะยอ. (2556). การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการทำระบบโลจิสติกส์ของจังหวัดนราธิวาส. การประชุมวิชาการข่างงานวิศวกรรมอุตสาหกรรม. (16-18 ตุลาคม 2556). 72.
- รจนา สายอุตตะ. (2562). การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการห่วงโซ่อุปทานของผ้าทอพื้นเมืองสินค้า OTOP ในจังหวัดหนองบัวลำภู. ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมจิตร ล้วนจำเจริญ. (2549). การกระจายตัวสินค้า=Physical distribution (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- สรिता ศิริสมบุญชัย และพัฒน์ พิสิษฐเกษม. (2557). ความคิดเห็นในการใช้วิธีการทางด้านโลจิสติกส์ที่มีผลต่อการลดต้นทุนการขนส่ง. *วารสารการเงิน การลงทุน การตลาดและการบริหารธุรกิจ*. 4 (3), 443.
- สุพัตรา คำแหง และคณะ. (2558). การศึกษาแนวทางการพัฒนาความสามารถด้านโลจิสติกส์และโซ่อุปทานของผลิตภัณฑ์ลูกจันทน์เทศ จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารสหวิทยาการวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิชัย*. ฉบับบัณฑิตศึกษา. 4 (2), 20-21.
- สุธาทิพย์ เลิศวิวัฒน์ชัยพร และคณะ. (2561). การบริหารจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานให้กับเกษตรกรชาวนาแก้ว จังหวัดสุพรรณบุรี. *การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร* 3 (2), 468.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). **เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ไทยระยะที่ 2. รายงานวิจัย**. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสมุทรปราการ. (2562). **ข้อมูลขึ้นทะเบียนโอท็อป จังหวัดสมุทรปราการ**. สำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดสมุทรปราการ.
- เอกชัย คุปตาวาทิน. (2561). แนวทางการลดต้นทุนโลจิสติกส์ กรณีศึกษา เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังตำบลบ้านค้อ อำเภอมะนัง จังหวัดขอนแก่น. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 9 (2)
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.). 2552. **ความสูญเปล่าทั้ง 7 ประการ (7 wastes)**. (สืบค้นเมื่อ 19 มีนาคม 2557 จาก <http://www.stks.or.th/blog/?p=911>).
- Best, W. John. (1997). *Research in Education*. ed. Englewood Cliffs. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*: 30 (3), pp. 608.
- Lambert, D. M., & Ellran, L.M. (1998). Supply chain and logistics. *Management*: McGraw-Hill.